

DÉLMAGYARORSZÁG

Szerkesztőség: Deák Ferenc-u. 2. Telefon 15-33. Kiadóhivatal, Helyi elosztó és jegyiroda: Aradi ucca 8. Telefon 300. Nyomda: Petőfi Sándor-nyomda 1. szám Telefonszám 15-34.

Szeged, 1926 március 28, VASÁRNAP

Előfizetési árak: Egy hónapra helyben 40.000 kor., Budapesten és vidéken 45.000 kor. Egyes szám ára hétköznapi 2000 kor. vasár- és ünnepnap 3000 korona. II. évfolyam, 72. szám

Pro patria . . .

A szabadsághősökre minálunk mostanában rossz idő jár. Nem a mostaniakra, akik úgy értelmezik a szabadságot, hogy nekik minden szabad, hanem azokra a régiekre, akiknek az adta meg a halhatatlanság palináját, hogy földaldrták magukat a *közszabadságért*. Egy el-sűlyedt világ szobrokat állított nekik s bevitte őket az iskola templomába, hogy ne csak halott márványba és bronzba legyen vésva a nevük, hanem élő szívekbe is. A szobrok meg-wannak, de talán csak azért, mert nem tudnak mozdulni, mert ha tudnának, leszállnának a talapatukról, letennék a koszorújokat és el-bujdosnának arról a földről, amely még ezideig eltűrte ugyan a szobrokat, de ledöntögette azokat az ideálokat, amelyeknek a szabadsághősök életüket szentelték. Az iskolák oltárán is ott vannak még a régi kegyképek, de már olyan újaknak a társaságában, akiknek az övék mel-lett a nevét említeni is isenkáromlás s akiknek a társaságában őket ünnepegni istenkisértés.

. . . A kurzus hetedik esztendejében Petőfi, Jókai és Széchenyi után megint szabadsághősi ünnepeinek a magyarok. A Fejedelem kétszáz-ötvenedik születésnapját, aki szabadsághősnek nemcsak ilthon legnagyobb, hanem a szabadsághősök világpantheonjában is kimagaslik egy fejjel a többi közül. Hiszen ha volt valaha szabadsághős a világon, aki közdelmeivel ma-gának semmit se nyerhelett, de mindent el-veszthetett — s a halhatatlanságnak ennél a típusánál ez a mérték — az ő volt.

El is vesztette mindent. El a vagyonát, amely akkoriban nagyobb volt, mint a magyar királyé. Az országot egy tízedrése volt az övé, kétszáz-ezernél több jobbágygal. Az egész az ebek harmincadjára került s a morzsáiból is egész sereg magnás-familia hizott nagyra. Elvesztette a rangját, pedig az nagy rang volt: a szent birodalom hercege volt, fogadott fia a császár-nak, akinek nevére Leopoldnak kereszteltette az első szülöttjét. S lett belőle földönfutó, kegye-lemkenyeren élő bujdosó, törvényben meg-bélyegzett hazaáruló, akinek a nevét kimondani is lázadás volt, — igaz, nem is szerencsétlen-kedett senki a kimondásával, legföljebb úgy, hogy a becsületesség jelzőit raggatta hozzá. Osztályérdekeket se szolgált, ruhén parasztiok voltak az első katonái, magyar főurak verték szét őket. „Odáig jutott már a magyar jobbágy, hogy lelke sem az övé”, — írja ő maga a val-lomásaiban. A *hallja kend-ekért* fogott ő fegy-vert, nem a méltóságosokért. S azokért adta oda azt is, aminél többet ezen a földön ember föl nem áldozhat. Rádásul kincseire, földjeire, váraira, minden életöröme: feleségét is, gyer-keiket is. A gondolat, mikor idáig ér, meg-termed a lemondás ilyen emberfölötti nagy-sága előtt. Holott csak egy fejmozdulásába ke-rül és visszakap mindent és ülhet a császár jobbja felül aranyban és hermelinben. És ő élete delén elment deszkát gyalulni és padot esztergálni a Marmara-tenger sivatag partjára, ahol — ahogy Kelemen diák írja — az Ursten az ő számukra a számkivetés könnyével szózott keserű kenyeret letette.

. . . *Pro patria et libertate*, igen, a hazáért és szabadságért csak, semmi másért. Ezt val-lotta zászlaján, hies pátensében, a világ elé adott konferenciában. „Édes hazámért, nemze-itünkért, régi szabadságunkért, a hatalmas Istennek segítségével, az ő hatalmas hadakozó karjának erejével, tökéletes szívvel, lélekkel szenteljük életünket és készek leszünk vérünket ontani egyedül hazánk és nemzeitünk szabadságáért, minden *privátumunk vágyódása nélkül*.” Ennyi volt az egész program, ahogy mostaná-ban mondanánk, nem volt benne se *numerus clausus*, se *úsd a zsidót*, se a *más éralánca a haza oltárára*, — de azért 1703 áprilisában volt a liberális zászlók alatt hetven, májusá-ban kétezár, júniusában kétezár, decembereben

hetvenezer ember. Nem lehet itt tudni, igazában ki a hihetlenebb csuda: a fejedelem-e, vagy a népe? a villám-e, aki gyújt, vagy az erdő, amelyik gyulad?

Pro patria et libertate . . . A mai szabadság-hősök, ha egyáltalán megünneplik „hazánk szentjét, magyarok vezérét”, a jelige második részét kitérőmpíva mennydörgik utána. Ha-sonlít a liberálisizmushoz, egy töröl sarjad vele, jó volna, ha ki lehetne gummozni a magyar közludából, ha simán nem megy, akár vakaró-késsel is. Kicsit megriadtan eszmélnék arra,

hogy ezek a régi szabadsághősök igazság sze-rint mind destruktívok voltak, akik igen örül-hetnek neki, ha lenéznek a magyar menny-oriságból, hogy nem most élnek. Mi lenne most belőlük? „Egyedül hazánk és nemzeünk szabadságáért, minden *privátumunk vágyódása nélkül*”. Se bankvezérséget, se miniszteri tárcát, se ingyen részvényt, se kormányfőtanácsosi-ságot nem ambicionálnának, még csak egy man-dáumot se, csak szabadságot *mindenki szá-mára*. Nem, ők csakugyan nem e világba való szabadsághősök . . .

A vasárnapi folytatólagos szavazáson hatalmas többséggel győz az iparosok liberális listája.

Megkönnyebbedik a szavazás. — Két szavazatszedő bizottság alakult. — Kék listával szavaznak az iparosömegek.

Csütörtök este óta nem csökkeni az érdek-lődés a vasárnapi elhalasztott *iparos* kamarai választás iránt. A munka két nap alatt szaka-dallanul folyt és most, amikor az erők kon-centrálása már tisztán áll, meg lehet állapítani, hogy a *termelő munka és a konzervatív liberális listája* nagy győzelemmel kerül ki majd a választásból. Az iparosok tömegeit nem sike-rült megbontani a kurzusisták gyűlölködő, harci kiáltásaival, nem lehetett félrevezetni kiáltó jel-szavakkal, szíárdan áll a termelő munka har-cosainak listája mögött. A lelkesedés ma még nagyobb, mint csütörtökön volt, azok a töme-gek fognak fölvonulni, amelyek csütörtökön még nem juthattak el az urnákig és a szava-zás eredménye nem lehet kétséges: a *kékny-más liberális lista többségben fogja megöl-*

teni az urnákat. Az iparosság azokra az embe-rekre fogja leadni szavazatát, akik valóban az *iparosság vezetői*, akik évtizedes muljikkal bizonyították, hogy az iparosság érdekeit szol-gálják és nem saját céljaikat.

Hol lehet szavazni.

A vasárnapi folytatólagos szavazáson csak azok az iparosok vesznek részt, akik csütörtökön még nem adhatták le szavazataikat; a kereskedők front-ján, mint ismeretes, a választást már csütörtök este lezárták. Mi tegnap rámutattunk arra, hogy lehetetlen állapot az, hogy a szavazók tömegei egyetlen helyen szavazzanak, amikor a választók száma túlhaladja a 4000-et. Ennek az állástogla-lásnak meg is lett az eredménye: a *vasárnapi választásra* már két szavazatszedő bizottságot alakítottak. Így vasárnap már két helyen adhatják le az iparosok voksaikat.

Mind a két szavaóhelyiség a városháza első emeletén van. A folyosó jobboldali bizottsági termében szavaznak azok, akiknek neve A—K betűvel kezdődik. Mig azok, akiknek neve L—Zs-vel kezdődik, a folyosó baloldalán levő tanácsteremben adják le szavazataikat. Ugyancsak itt szavaznak az ipari vállalatok is.

Igy azután a szavazás vasárnap már lényegesen könnyebb lesz, mivel az iparosok egyrésze már leszavazott csütörtökön, a még szavazásra joga-sultak pedig két részre oszlanak. Ilyen körülmé-nyek között vasárnap nem kell órákig ácsorogniok aválasztóknak, remélhetőleg a szavazatszedés mun-

kája is gyorsabb lesz és gyors tempóban kerül-hetnek az urnák elé a szavazók. Az egyik bizott-ságot egyébként dr. Róth Dezső aljegyző vezeti, a másikat pedig dr. Gombos József tb. aljegyző. A szavazók csakis a városháza Feketesas-uccai kapuján juthatnak föl a folyo-óra.

A kurzusisták és a hivatalos lista.

A kurzusisták emberei minden eszközt meg-ragadtak arra, hogy menésék, ami menhető. Így atól sem riadnak vissza, hogy az iparos-ság megtevesztésére hangosan hirdették, hogy az *Ipartestület jelölő bizottságának hivatalos listója* — a kurzusisták, a Baross Szövetség ál-tal összeszerkesztett lista. Az iparosság tömegei tisztában vannak azzal, hogy ezek az esaközök csupán a tömegek megtevesztésére alkalmasak. Az *Ipartestület hivatalos listója* az a lista, amely est ki is látható és amelyet az *Ipartestü-let vezetősége, a munkaadók szövetségével és a*

gyáriparosokkal kötött megegyezés alapján állí-tottak össze.

Az ugynevezett „jelölő bizottság” listája nem más, mint a kurzusisták listája, amely egyálta-lán nem fűdi az Ipartestület vezetőségének ál-láspontját, hiszen a kurzusisták — hogy egye-bet ne említsünk — kihagyták a listájukból a két legnagyobb szegedi gyáruzemelt, a tömege-ket foglalkoztató kenderipari és a szalámiipart. A kurzusisták így nem kívánnak helyet adni a kamarában a kender- és a szalámiipar kép-viselőinek.

Mit végzett a kamara Wimmer elnöklése idején.

Tudott dolog az iparosság tömegei előtt az a tény, hogy a kurzusisták minden erejükkel azon dolgoznak, hogy ne kerüljön be az új kamarába Wimmer Fülöp, az eddigi elnök, aki negyven éve áll a gazdasági élet élén. A kur-zusisták minden elképzelhető eszközt fölhasz-nálnak arra, hogy megakadályozzák Wimmer kamarai tagságát, ők nem akarják, hogy tagja legyen a kamarának az az ember, aki nemcsak hogy negyven éven át dolgozott Szeged ipar-sági és kereskedői életéért, de közgazdasági működésével európai jelentőségűvé fejlesztette és emelte föl a Szegedi Kenderiparógyarat.

Nem tartjuk érdektelennek csak éppen rövid-en megemlékezni, hogy mi is történt Wimmer elnöki működése alatt a szegedi kamarában:

Wimmer 1913-ban lett alelnöke a kamará-

nak, majd később elnöke. Az ő elnöksége alatt történt tehát, hogy a háborus és az azt követő nehéz időben óriási szolgálato-
kat tett a kamara a kereskedőknek, iparosoknak. Külö-nösen az utolsó években vezetése alatt nagyot fejlődött a kamarai élet, amelyet nemcsak a kamara székházának történt nagy kibővítése mutat kifelé, hanem még sokkal nagyobb mérv-ben az, hogy egy *vasúti tarifaosztályt*, egy *postai ügyeket intéző osztályt* állított föl, a *könyvtárat* a kereskedelem és iparnak szüksé-ges legaktívabb forrása könyvekkel föl-szerelte, az *adóügyekre* a legnagyobb súlyt fektette s még minden szegedi iparos és keres-kező emlékeztetésében van az az egy és fél év előtt ugyszólván kizdrólag Wimmer személyes közbelépésével történt eset, amikor a keres-